

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

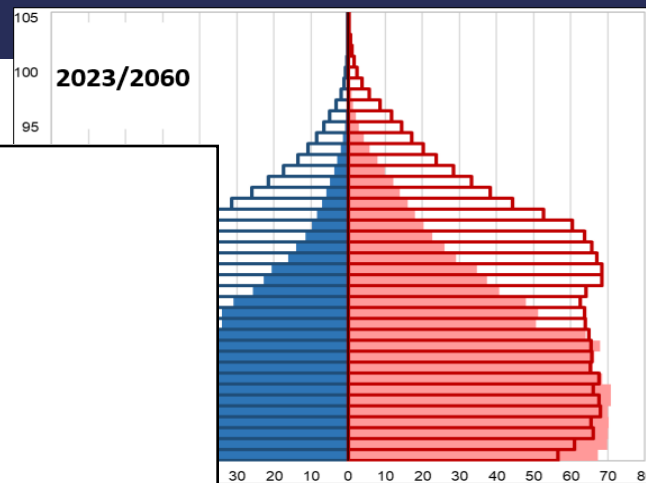
Nová partnerství v rozvoji regionu: společenství obcí

Ing. Marek Jetmar, Ph.D. MV ČR, vedoucí oddělení dostupnosti a financování veřejné správy
odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy, Ministerstvo vnitra

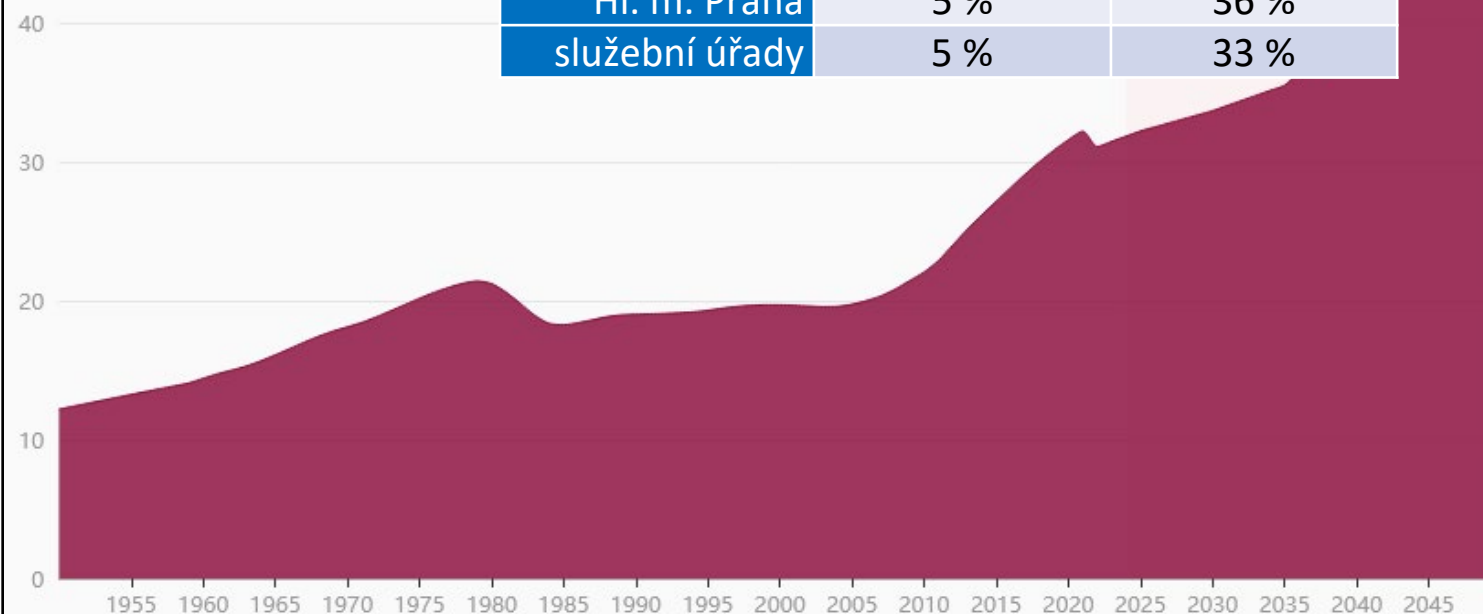
Proč se společenstvím vůbec zabývat?

- Svět se mění v řadě základních parametrů a bude nutné na změny reagovat v nadlokálním měřítku
 - Demografie
 - Klima
 - Digitalizace
 - Finanční náročnost apod.
- Cílem není řešit, kde se bude vydávat povolení na kácení stromů apod.
- Cíle je vytvořit platformu pro řešení nadobecních úkolů, které přicházejí.
- Cíl aktivit společenství je v samostatné působnosti.

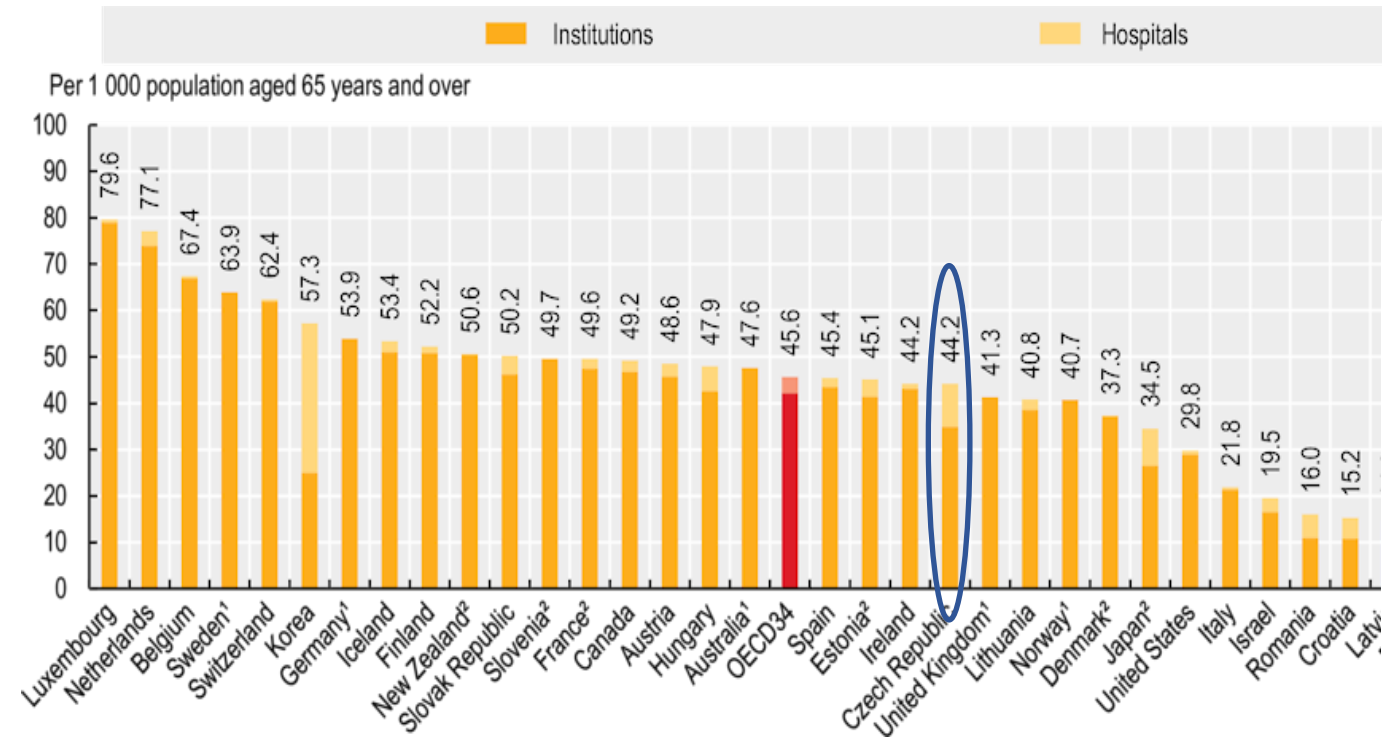
Demografie

Stárnutí zaměstnanců VS		
2024	podíl zaměstnanců do 30 let	podíl zaměstnanců 55+
obce III. typu	6 %	29 %
obce II. typu	5 %	33 %
obce I. typu	4 %	38 %
kraje	5 %	25 %
Hl. m. Praha	5 %	36 %
služební úřady	5 %	33 %

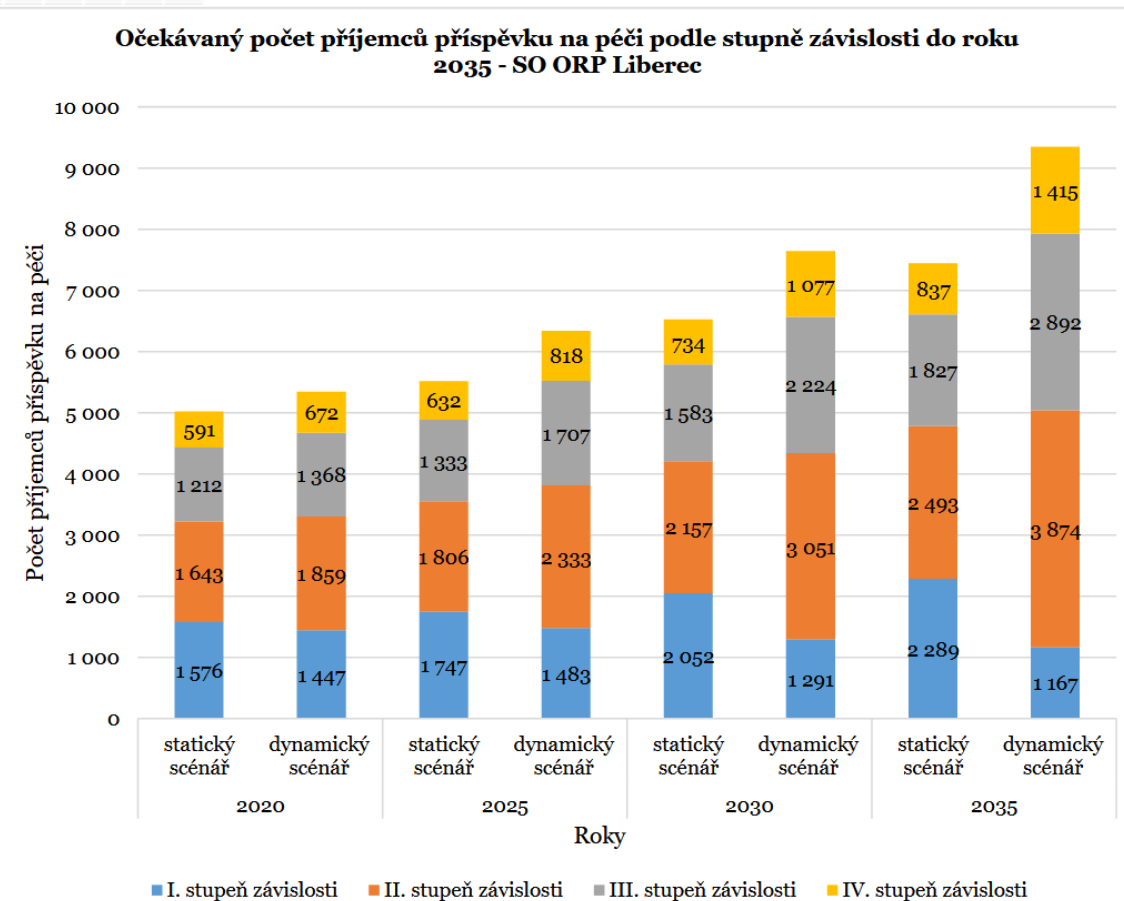

Sociální služby

Zdroj: OECD, Health at a Glance 2023

Vopavová, K.: Důsledky stárnutí populace pro potřeby dlouhodobé péče ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Liberec, VŠE

Školství

Nová základní škola v pražském Šeberově vyjde na skoro půl miliardy

6. června 2022

Ríčany chtějí stavět školu pro 540 dětí. Náklady budou přes 600 milionů korun

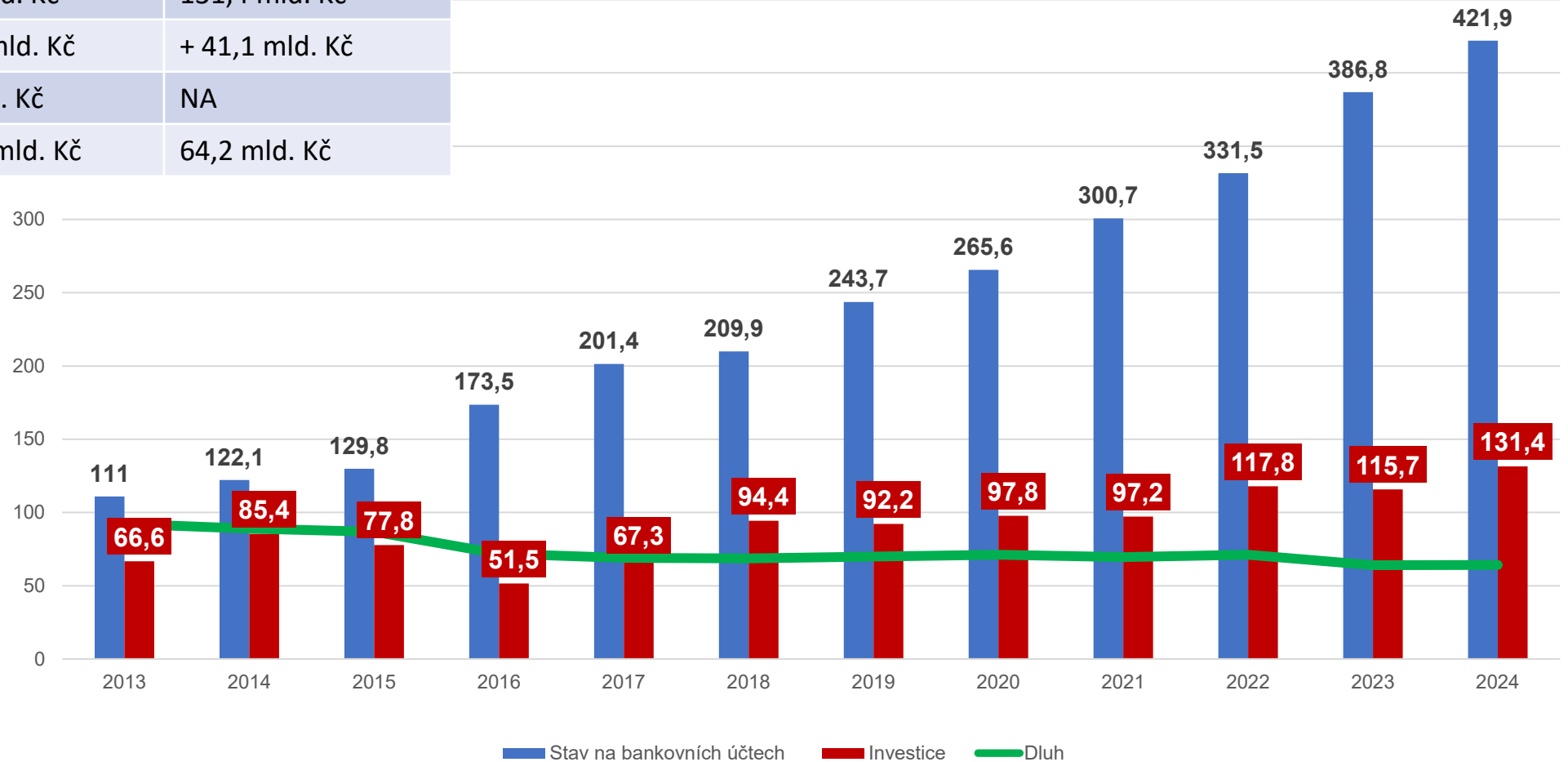
Postavit novou školu dnes stojí miliardu a čeká se až 9 let, obce tonou v nejistotě ohledně financování i standardů

Investice

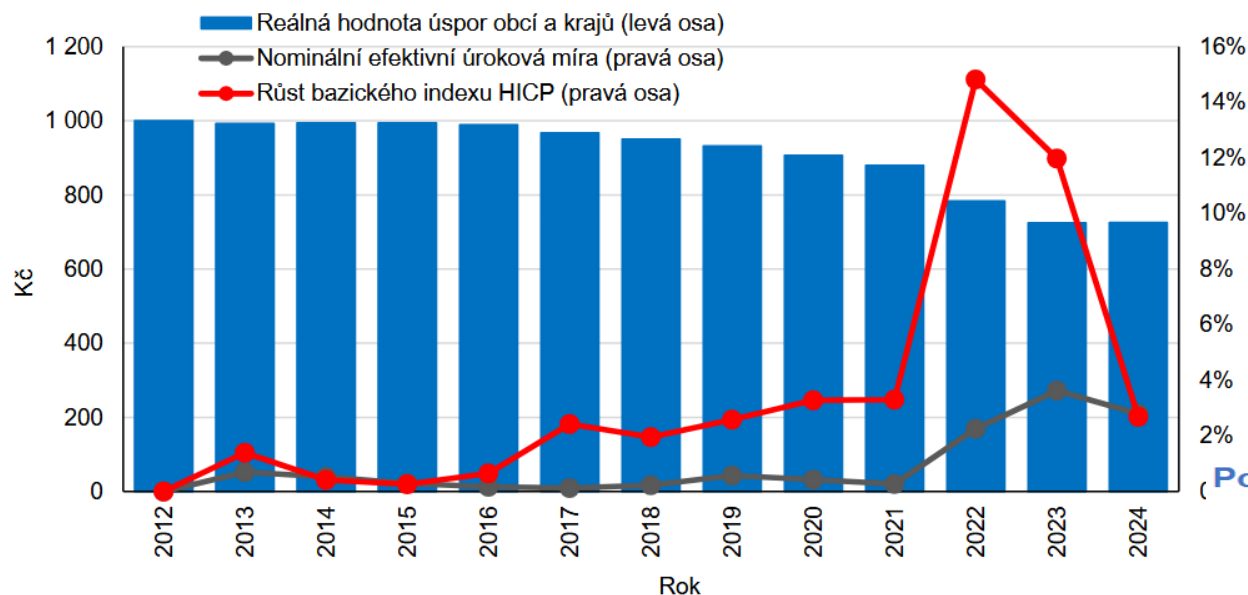
2024	stát	obce
Investice	210,1 mld. Kč	131,4 mld. Kč
Saldo rozpočtu	- 271,4 mld. Kč	+ 41,1 mld. Kč
Obsluha dluhu	88,5 mld. Kč	NA
Dluh	3 110,9 mld. Kč	64,2 mld. Kč

Rozdíl mezi úsporami, investicemi a dluhem ÚSC

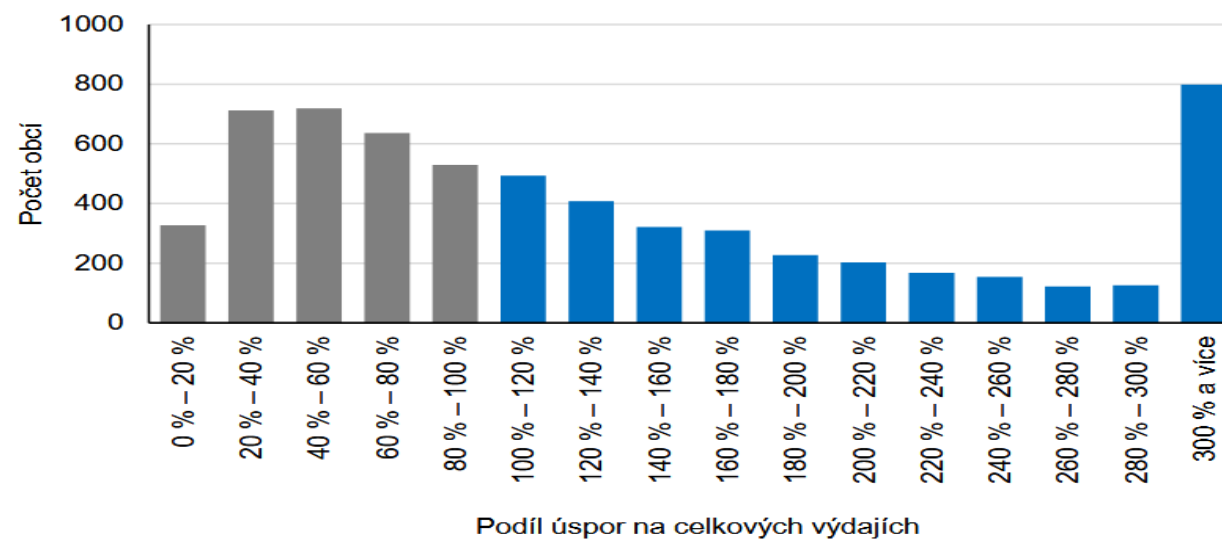
Investice II

Graf 7: Vývoj reálné hodnoty úspor ÚSC v letech 2012–2024

Zdroj: Státní pokladna Ministerstva financí ČR, výpočty ÚNRR

Podíl úspor na celkových výdajích

Zdroj: Národní rozpočtová rada

Jak může tedy společenství obcí pomoci?

- Koordinace investic v území
- Koordinace územních plánů
- Společné zajištění veřejných zakázek
- Společné zajištění dotačního managementu
- Budování společných škol
- Zajištění společného provozu školských zařízení
- Společné zajištění sociálních služeb
- Společná adaptační opatření proti suchu a klimatické změně
- Společné projekty na integraci cizinců

Další schůdek k rozvoji meziobecní spolupráce

Obec

DSO

- Volné hranice.
- Jednoúčelová spolupráce.
- Stávající DSO se neruší

Společenství obcí

- Kvalifikovaná spolupráce.
- Územní pravidla.
- Spolupráce v oblasti veřejné správy.
- Platforma pro další kompetence na základě oborových zákonů.
- Sdílený úředník.

Dobrovolnost

DSO

Územní rozsah

Zpravidla lokální dopad, často sdružuje jen několik obcí, bez územních pravidel.

Cíle

Zpravidla jednoúčelové svazky; některé víceúčelové.

Postavení

- Právní subjektivita (zaměstnanci, majetek aj.)
- Pouze samostatná působnost
- Poradenská činnost
- Fakultativní podpora ze strany krajů

Nepočítá se s dalším rozvojem.

Společenství obcí

Územní rozsah

Mikroregionální záběr, území definované správním obvodem ORP, obec členem pouze jednoho SO.

Cíle

Víceúčelový svazek zaměřený na koordinaci veřejných služeb a všestranný rozvoj území, role ve výkonu veřejné správy.

Postavení

Právní forma jako DSO, ale může navíc ze zákona plnit:

- Výkon správních činností pro členské obce
- Sdílený úředník
- Podpora přeneseného výkonu státní správy na obcích
 - aktuálně kompetence obcí I. typu;
 - od 1. ledna 2025 pak vše s výjimkou kompetencí obcí III. typu
- Sdílení pracovníků (od 1. ledna 2025)
- Sdílení pedagogičtí pracovníci aj. (od 1. ledna 2025)

Budoucí návrh

- Postavení orgánu veřejné moci → možnost výkonu PP vlastním jménem
- Společná obecní policie
- Systémová podpora ze strany státu
- Kompetence určené zvláštními zákony

Územní pravidla pro Společenství

1. Postavení společenství obcí může nabýt svazek obcí, jehož členy
 - a) je **alespoň 15 obcí**, nebo
 - b) jsou alespoň **tři pětiny všech obcí ze správního obvodu** obce s rozšířenou působností, jestliže do tohoto správního obvodu náleží méně než 25 obcí.
2. Členy společenství obcí mohou být pouze **obce nacházející se ve stejném správním obvodu** obce s rozšířenou působností.
3. Obec může být **členem pouze jednoho** společenství obcí.
4. **Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, v němž se nachází**
 - a) nejvýše 40 obcí, může vzniknout jedno 1 společenství obcí,
 - b) 41 až 60 obcí, mohou vzniknout nejvýše 2 společenství obcí,
 - c) 61 až 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 3 společenství obcí a
 - d) více než 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 4 společenství obcí.

Kompetence společenství

- **Právní forma dobrovolného svazku obcí** – tedy všechny práva a povinnosti jako stávající DSO, možnost čerpat dotace pro DSO.
- **Těžiště činnosti by mělo být v samostatné působnosti.**

Hlavní role:

- **koordinace veřejných služeb**
- **koordinace strategického rozvoje** na území členských obcí
- **Zpracovává strategii rozvoje společenství obcí**
- Mohou vytvářet (zakládat, zřizovat) další **právnícké osoby** (organizační složky, příspěvkové organizace, s.r.o., akciové společnosti, školské právnícké osoby).

Výkon sdílených činností

Sdílený úředník

- Může pomáhat obcím při zajištění samostatné působnosti
- Může vykonávat role spojené s přeneseným výkonem mimo kompetence ORP
 - Vedle agend jedniček tedy např. stavební úřad, matrika, činnost POÚ.

Sdílený zaměstnanec (neúředník)

- Poskytuje činnost členským obcím nebo jejich PO
- Sdílený IT pracovník pro školy v rámci společenství, sdílený pracovník pro správu zeleně.

Sdílený pedagog (podle zákona o pedagogických pracovnících)

- Sdílený jazykář, školní psycholog, speciální pedagog,...
- Zaměstnanec společenství nebo jím zřízené organizace.

Příklad výkonu státní správy – přestupková agenda

- **Typická agenda pro sdíleného úředníka společenství obcí**; jde o přestupky podle různých zákonů, může nahradit VPS
 - 1) **Úprava kompetence ve Stanovách společenství obcí**, resp. v dohodě mezi obcí a Společenstvím.
 - Doporučení MV: do stanov dejte obecnou charakteristiku, do dohody konkretizace.
 - **Financování: cca. 20 %** výše příspěvku na výkon státní správy obce I. typu je na výkon přestupkové agendy, sankce z vymožených pokut **lze převést** na s.o., ale primárně příjmem obce.
 - 2) Sdílený úředník musí mít **odbornou způsobilost pro výkon přestupků** (zkouška, vzdělání nebo délka odborné praxe),
 - 3) V případě osobního jednání se stranami, se jedná ve správním obvodu obce, kde byl přestupek spáchán – povinná místní příslušnost,
 - 4) Sdílený úředník vyhotoví rozhodnutí,
 - 5) Sdílený úředník může rozhodnutí i vypravit a odeslat, pokud se tak se členskou obcí dohodne. V této souvislosti může disponovat razítkem, přístupem do spisové služby či přístupem do datové schránky. **Rozhodnutí nevydává společenství obcí, ale konkrétní obec!!!**
 - 6) Případné odvolání řeší KÚ.

Společenství obcí aktuální stav

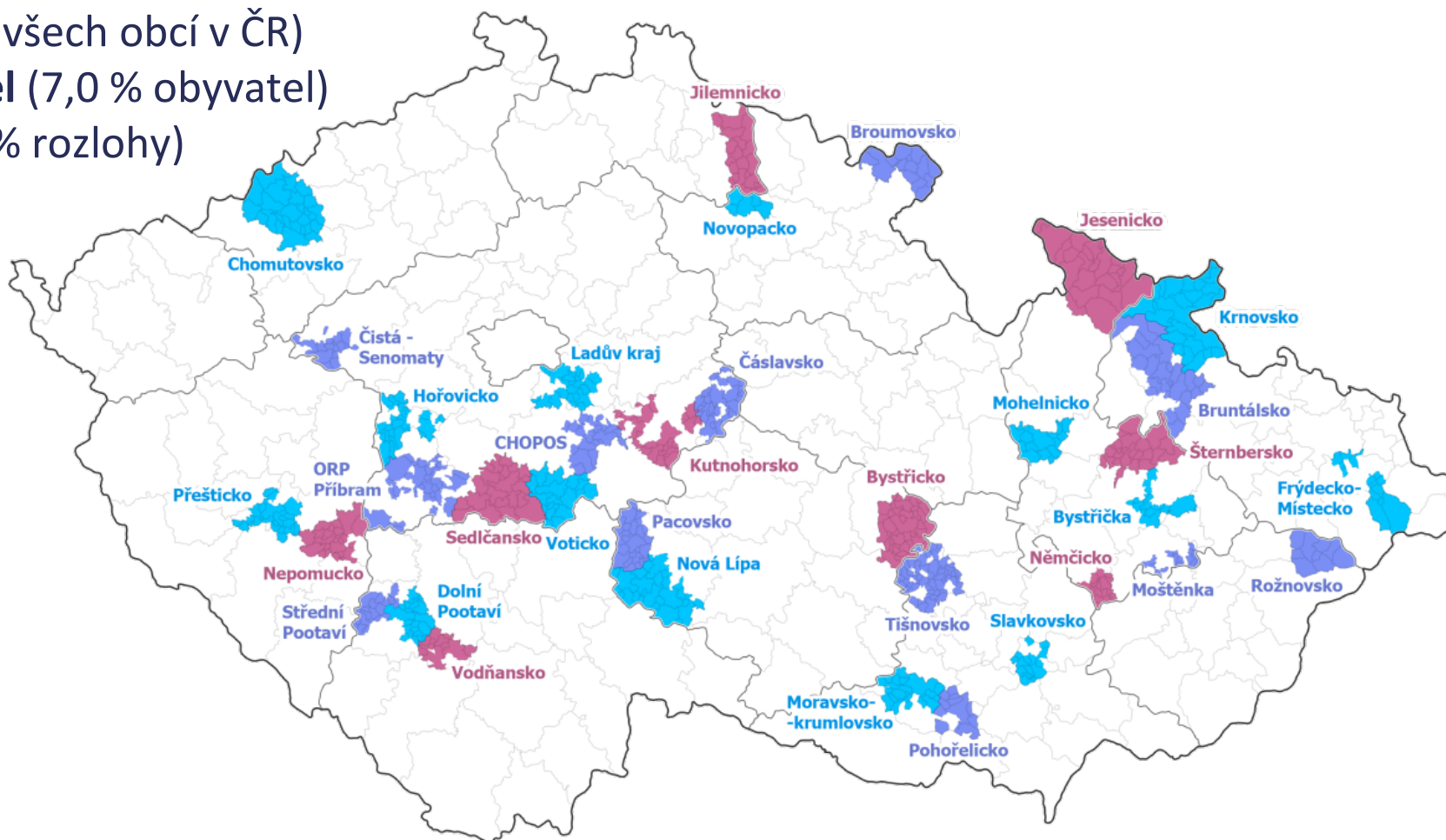
35 společenství obcí

710 obcí (11,4 % všech obcí v ČR)

768 tisíc obyvatel (7,0 % obyvatel)

9 134 km² (11,6 % rozlohy)

11 krajů

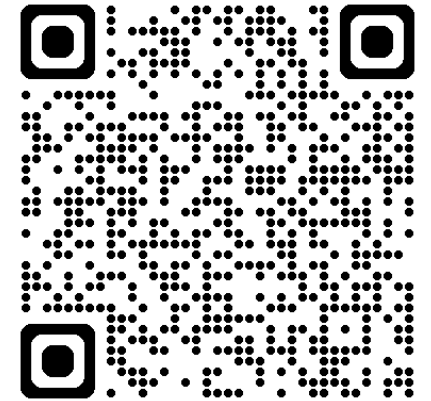

Společenství obcí aktuální stav

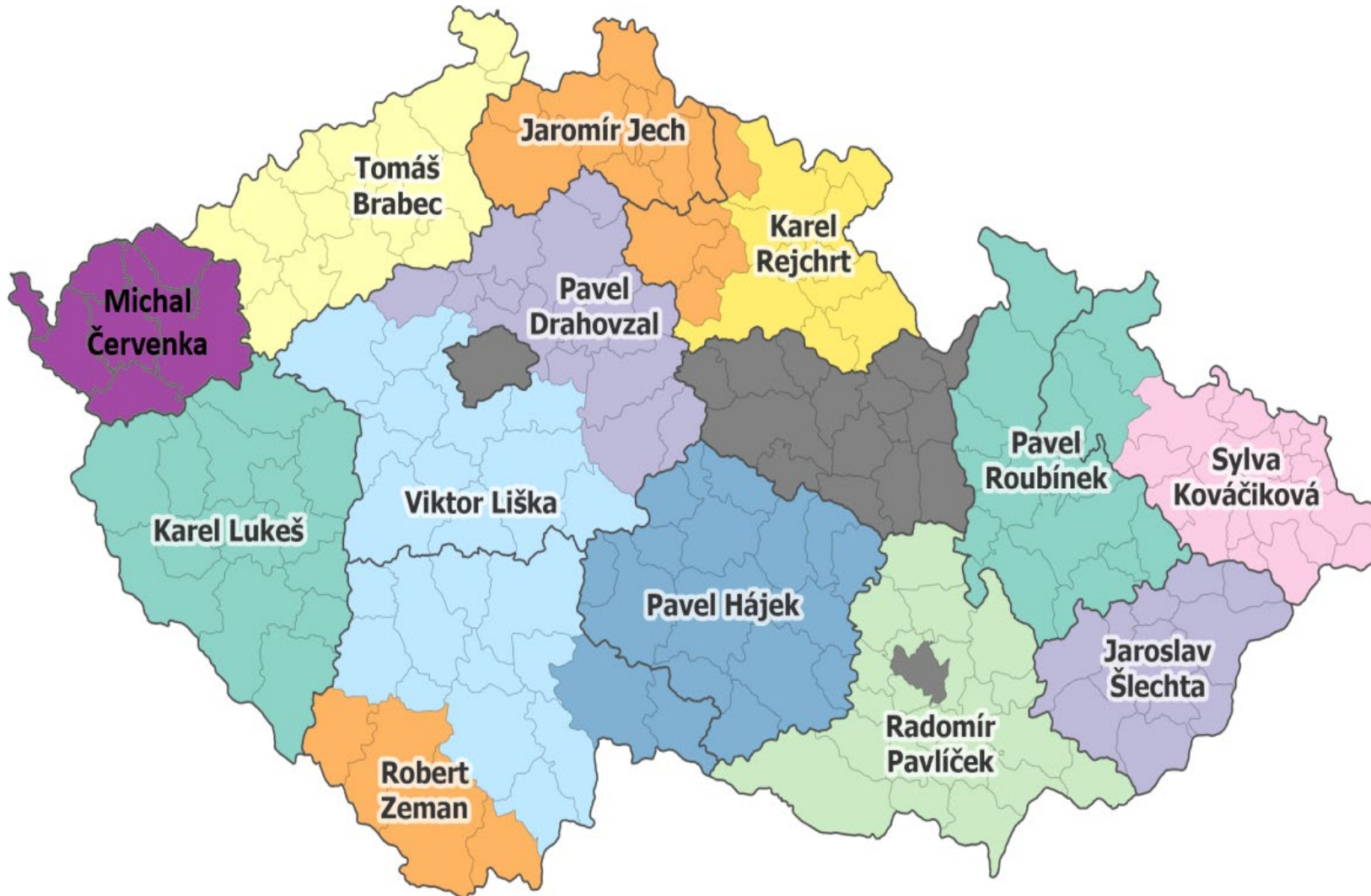
- Cílem je **50 společenství na konci roku 2025**
- **Aktivní podpora ze strany MV**, ambasadoři, podpora sdílení příkladů dobré praxe
- MV je připraveno vyjít vstříc vzniku SO i **změnou správních hranic ORP**
- Nutnost dodržení řádného postupu při transformaci, vyřešení členské základny, následně věcná změna stanov
- Snaha respektovat dobrou praxi stávajících DSO a přiblížit se pravidlům fungování obcí
- Při vzniku se SO inspiřují **vzorovými stanovami vydanými MV**
- Snadnější evoluce v případě změny legislativy – kancelář, vedoucí kanceláře
- Výborná spolupráce s krajskými úřady přiznávajícími postavení společenství obcí
- Spolupráce s Asociací dobrovolných svazků obcí ČR

Podpora ze strany MV

- Speciální webové stránky: www.spolecenstviobci.gov.cz
 - Vzorové stanovy,
 - Metodický postup vzniku společenství obcí,
 - Metodika činnosti společenství obcí (orgány, sdílený úředník)
 - Vzorová struktura plánovacího dokumentu
 - Vzory pro zápis společenství obcí pro kraje
 - Příklady dobré praxe
- **Ambasadoři v jednotlivých regionech**
- **Podpora na jednání svazků či setkání starostů**

Ambasadoři pro vznik SO

**Zajištění přímé komunikace
s obcemi a DSO**

Podrobné kontakty na:

<https://spolecenstviobci.gov.cz/>

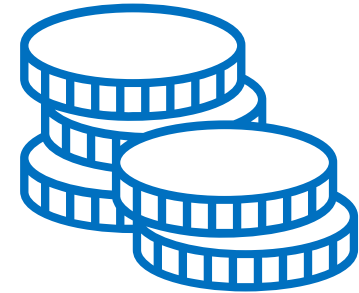
Financování

1) Členské poplatky

- standardní nástroj DSO – musí být základem rozpočtu

2) Dotační titul Ministerstva vnitra

- instrument pro rok 2025
- vypsáno počátkem března 2025 jako dotace provozní činnosti v roce 2025
- průměrná výše dotace 900 tis./SO
- určeno zejména na mzdové výdaje, nájemné, tvorbu strategie SO apod.

3) Příspěvek na výkon státní správy

- Pokud SO skrze sdíleného úředníka vykonává přenesenou působnost, obce by měly převést část vlastního příspěvku na výkon státní správy na společenství (www.prispevekobce.cz)

4) Příjmy z hospodářské činnosti

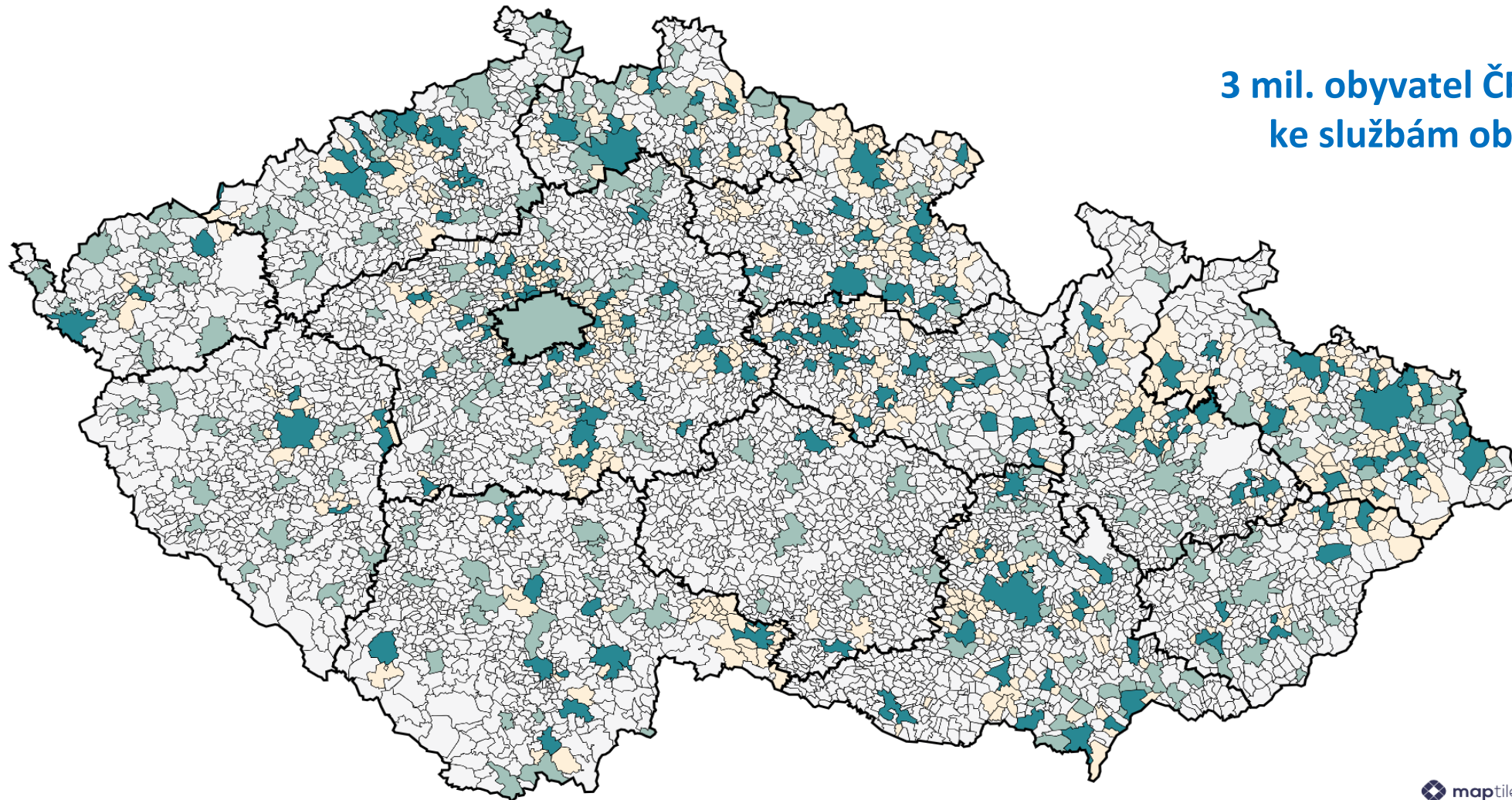
Uvažované rozšíření kompetencí společenství

- Posílení postavení SO v systému veřejné správy, **SO jako orgán veřejné moci**
- Rozšíření okruhu orgánů společenství - **Kancelář a vedoucí kanceláře**
- **Možnost výkonu přenesené působnosti** (např. veřejné opatrovnictví) **vlastním jménem SO**
- Možnost zřídit CzechPoint
- **Možnost zřízení společné obecní policie**
 - SO jako zřizovatel, odpadají veřejnoprávní smlouvy
 - Na území jakékoli obce pouze jedna obecní policie (SO x vlastní x zajištěna VPS)
 - Příjemcem pokut SO
- Možnost pořizovat společný plán dopravní obslužnosti území

Dostupnost obecní policie (2024) po obcích

Dostupnost obecní policie (2024)

● Poskytující zřizovatel policie ● Soběstačný zřizovatel policie ● Smlouva o policii ● Nemá policii ● data chybí

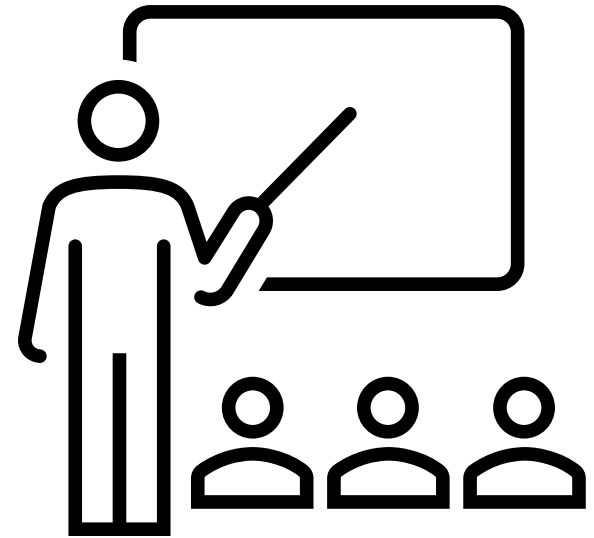
**3 mil. obyvatel ČR nemá přístup
ke službám obecní policie.**

Uvažované role SO v regionálním rozvoji

- SO jako subjekt systémově se podílející na regionálním rozvoji/ regionální politice ČR
 - společenství obcí doplní soustavu institucí působících v oblasti regionálního rozvoje (vedle státu, krajů a obcí).
 - nastaví se vazba strategie společenství obcí na cíle regionální politiky.
 - analýza současného stavu a očekávaného vývoje území SO a dále stanovit strategické cíle a priority rozvoje tohoto území.
 - provázána s cíli a prioritami Strategie regionálního rozvoje a strategie rozvoje kraje.
 - vazba i na další dokumentu a politiky státu.

Vzdělávání

- Intenzivní diskuse s MŠMT o roli společenství obcí v oblasti vzdělávání
- Projekt **Místní školská správa** – řízení kvality vzdělávání prostřednictvím společenství obcí, definování obsahu, pilotní ověření
- **MAP II** - aktivita 3 určená pro společenství obcí a DSO splňující kritéria

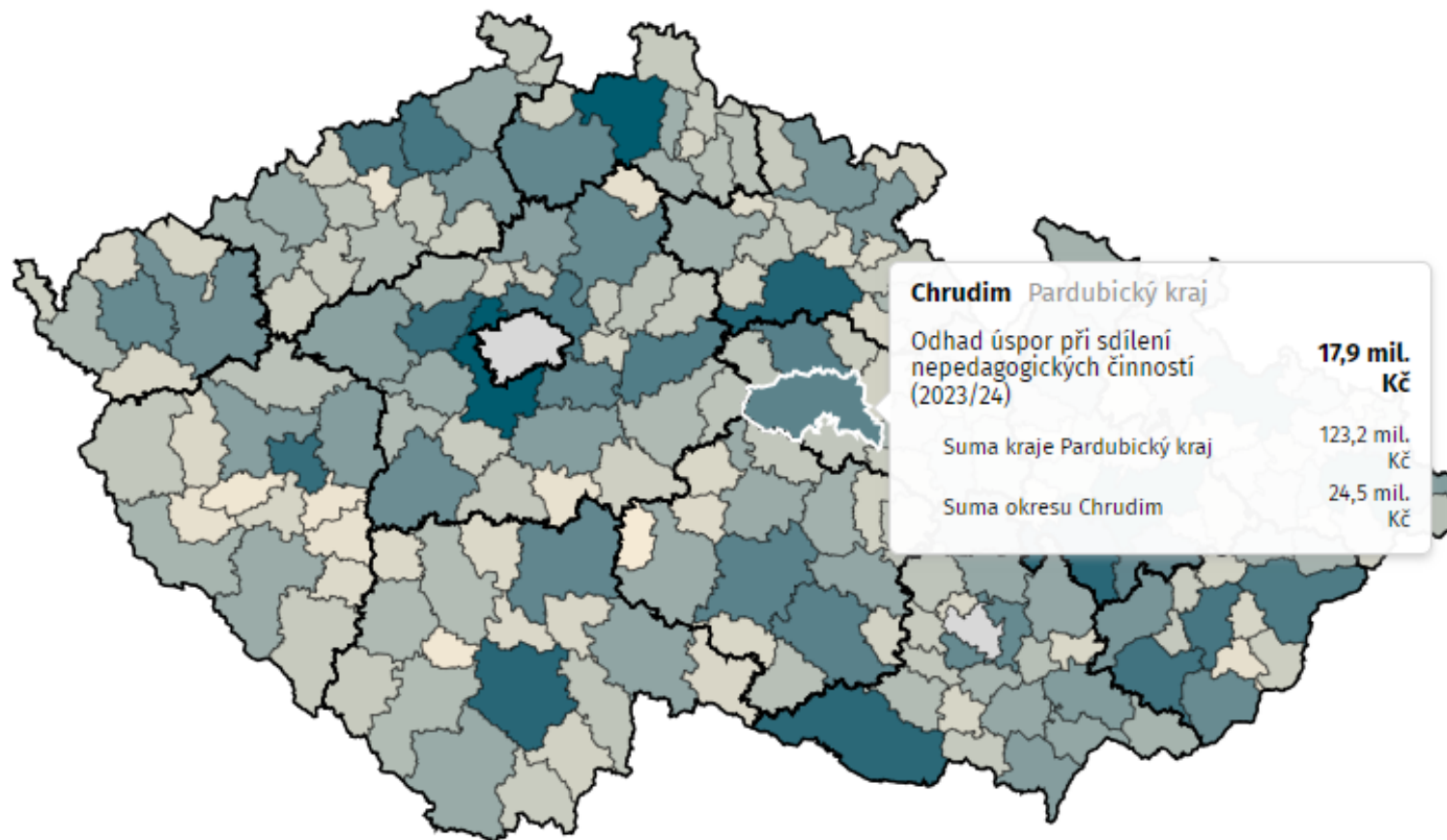
Změny v zajištění nepedagogických pracovníků jako příležitost pro Společenství

Celková úspora při sdílení nepedagogických činností na úrovni ORP

Odhad úspor při sdílení nepedagogických činností (2023/24)

0 mil. Kč 5 10 15 20 >25 mil. Kč

Suma ČR: 1 869,9 mil. Kč

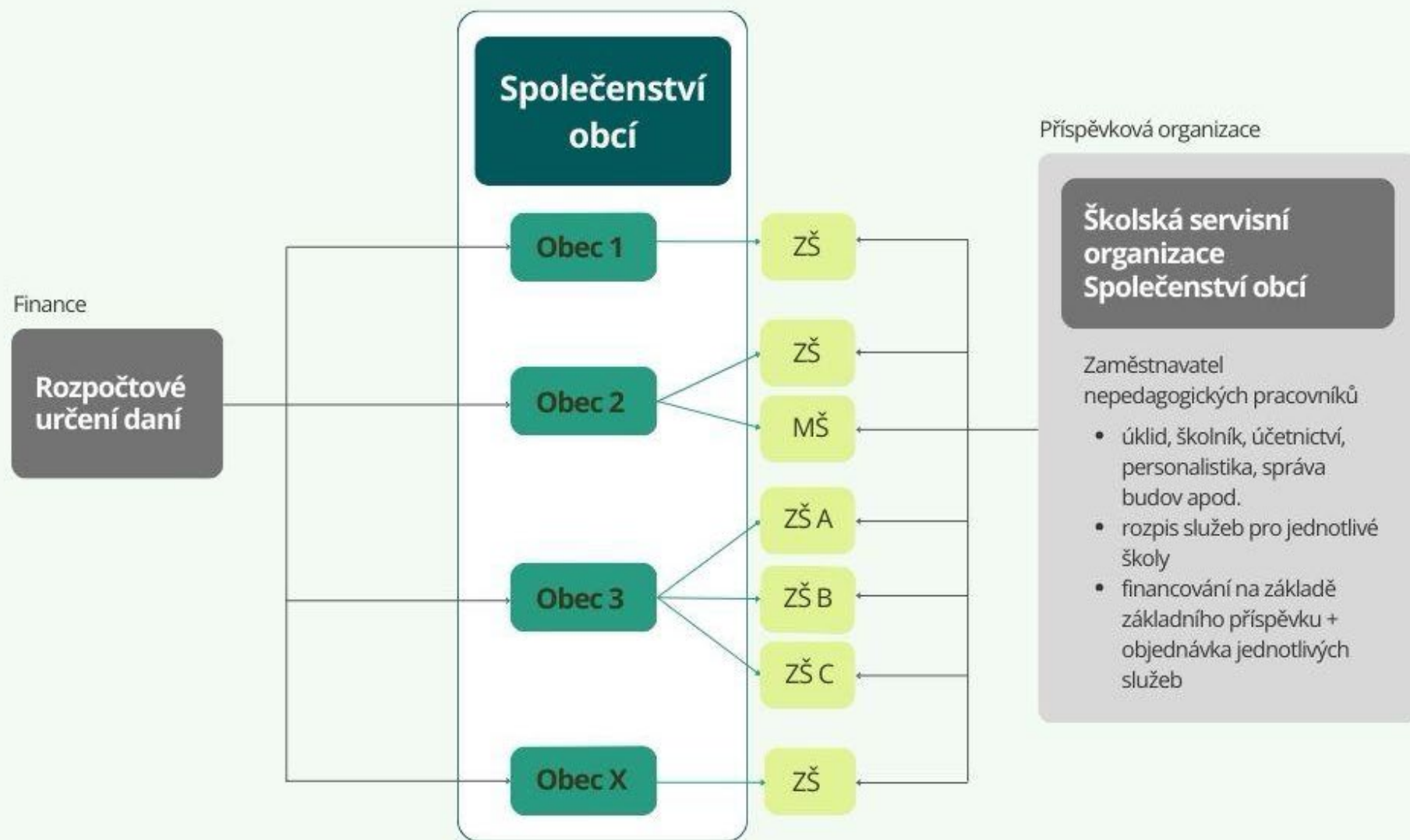
Data ukazatele pochází z šetření a výpočtů [Mazoucha a Fischera \(2024\)](#).

Zdroj ostatních dat: Výpočty autorů

Mapové podklady od [ČÚZK](#) licencovány pod [CC BY 4.0](#)

Vytvořeno v [DataPAQ](#) od PAQ Research, licence [CC BY-NC 4.0](#)

Model zajištění činnosti nepedagogických pracovníků v regionálním školství na platformě Společenství obcí

Děkuji za pozornost

Ing. Mgr. David Sláma

Ředitel

Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

Ministerstva vnitra

david.slama@mv.gov.cz